

Växjösjön

Texten är skriven av elever i åk 8 på Ringsbergskolan under vårterminen 2018.

Djur och växter

Växjösjön är en värdefull sjö som är full av liv och det är fågelrikt året om men är även hem till fiskar, växter, insekter och andra djur. (Gröna Växjö)

Växjösjön är hem till fiskar som: mört, abborre, gers, gös och brax men även björkna, sutaren, gädda, benlöja och serv. Det finns också kräftor som oftast fiskas upp i god mängd då det är kräftsäsong i Sverige (Huskvarna ekologi). Växjösjön har två laguner som är övergödda eftersom allt dagvatten rinner dit och halten fosfor är hög. I lagunerna sedimenteras partiklarna och näringen ansamlas, därför trivs djurplankton. Lagunerna bidrar till att Växjösjön blir mindre övergödd. I Växjösjön har det ökat med bottenväxter eftersom att den inte är lika grumlig och solen kan ta sig ner till botten, enligt Andreas Hedrén sjömiljöansvarig på Växjö kommun. Några växter dog ut när det var som mest grumligt i Växjösjön men Andreas hoppas på att de kommer komma tillbaka nu när Växjösjön är i bättre skick.

Sjön är viktig för fågellivet och det finns mängder med arter i parken Strandbjörket som ligger precis intill Växjösjön. Där finns det: kaja, gräsänder, fiskmå, skratmå, skäggdopping, strandskata, hackspett, rörhöna, björktrast, storskrake, kanadagås och stare. Fåglarna i Strandbjörket är oskygga, mycket närgångna och några arter häckar. Strandbjörket är ett bra plats för nybörjare inom fågelskådning. Vid stränderna finns det mindre hackspett, grönsiska, entita och sävsparv. Vid Växjösjön kan man även se fåglar som: knölsvan, fisktärna, häger och om man har tur kan man få syn på fiskgjusen. Till hösten och våren kommer ibland marina arter som ejder, alfågel, sjöorre och grånat dopping. (Gröna Växjö)

Vid sjön finns det också växter liksom kabbeleka och fackelblomster. Det finns också vattenväxter som näringsrikt växtplankton, som trubbnate, långnate, gropnate, krusnate och nitella (Växjö kommun). Växtplankton i för stor mängd kan leda till övergödning och för att få en balans mellan arter är man ibland tvungen att göra ett reduktionsfiske (se projekt Furen och Dansjön) (Växjö kommun och Huskvarna ekologi). På ytan av sjön kan man få se näckrosor. I Växjösjöns strandvegetation finns det växter som gul svärdsllilja, rörfilen, topplösa och strandklo. I Strandbjörket finns det murkna al-stammar och trädet lind som är full av insekter. Myskoxen är en grön skalbagge med horn som ofta förekommer söder om sjön och ormbunkar vid kanalen till Trummen. De mest vanliga träden finns också runt sjön som: björk, ek, bok, asp och pil (Gröna Växjö).

Källförteckning:

Gröna Växjö. Ivarsson T.och Persson M. (2011) *Gröna Växjö* sid. 121 - 123.

Växjö kommun (2018) <https://vaxjo.se/> [20180307]

Huskvarna ekologi *Växjösjön, Trummen och Barnsjön nätprovfiske 2010*

<http://www.huskvarnaekologi.se/wp-content/uploads/2011/04/N%C3%A4tprovfiske-V%C3%A4xj%C3%B6-2010.pdf> [20180309]

Andreas Hedrén sjömiljöansvarig Växjö kommun, intervju den 7 juni 2018

Geologi

Växjösjön ligger i centrala Växjö, runt sjön kan man till exempel hitta Strandbjörket, Simhallen och Växjös lasarett. Sjöns maxdjup ligger just nu (2018) på 6 meter och medeldjup ligger på ca 3,5 meter. Växjösjön är en liten sjö till skillnad från till exempel Helgasjön. Sjöns arean är 0,772 km² och sjöns volym är 2 920 000 m³ (VISS).

Växjösjöns strandlinje har förändrats mycket med tiden. Det finns tecken på att sjön har varit större, eftersom att marken runt om är torvmark vilket betyder blöt mark. Det innebär att sjön bland annat sträckte sig bort mot tennishallen. Det finns även gamla bilder på Växjösjön då vattnet gick ända fram till domkyrkan.

Berggrunden under sjön består av morän. Moränen är ojämn vilket har gjort att vattendragen har samlats i de djupa hålen. Det är många vattendrag som slutar i Växjösjön, så vattnet byts ut hela tiden. Ifall man hade tömt Växjösjön på allt vatten så hade hela sjön fyllts upp igen på mindre än ett år och om man inte hade grävt Växjösjön djupare, vilket man har gjort, så hade den svämmat över. (Andreas Hedrén)

Källförteckning:

Länsstyrelsen. (2018) *Vatteninformationssystem Sverige - Växjösjön*
<http://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA26248924> [2018-02-15]
Andreas Hedrén sjömiljöansvarig Växjö kommun, intervju den 7 juni 2018

Aktiviteter

Växjösjön är inte bara en vacker plats att vara på. Den inkluderar även ett flertal aktiviteter man kan ägna sig åt när man är där. Det finns bland annat möjlighet till bad och restaurangbesök.

Om man vill bada finns det olika alternativ att välja mellan. Man kan antingen gå till badhuset eller till en av badplatserna som finns runt Växjösjön. Badplatserna är relativt nyöppnade eftersom sjön först nyligen är ren nog för att kunna erbjuda en säker badupplevelse. I badhuset finns det möjlighet för vanligt motionssim. Det finns även en pool med tre tillhörande trampoliner som är en, tre respektive fem meter höga. Det finns även ett äventyrsbad med fyra vattenrutschkanor. (Växjö kommun)

Det finns ett antal restauranger och fik på platsen där man kan gå för att äta om man är i närheten.

Runt Växjösjön finns det en stig/väg som går hela vägen runt. Stigen kan dela på sig och man kan ta flera olika riktningar in mot de olika stadsdelarna. Det är många som joggar runt Växjösjön. Vägen är perfekt för löpning och promenader och man kan samtidigt få en fin naturupplevelse och upptäcka den kultur som finns runt Växjösjön. Vid området Kampen finns en uteträningsplats för allmänheten. Träningsstället erbjuder många olika verktyg och ytor och är gratis. En längre bit från träningsplatsen finns Simhallen. Man kan även spela tennis på två platser runt Växjösjön. Den ena tennisplanen ligger vid Strandbjörket och den andra ligger på andra sidan sjön, vid mataffären Willys. (Växjö kommun)

Projektet Växjö Art Site är ett konstråk runt den centralt belägna Växjösjön. Projektet påbörjades år 2008 av kulturnämnden i Växjö kommun, och inleddes av konstnären Monika Gora med hennes konstverk "Durus och Mollis". Under år 2010 placerades den så kallade "Discobollen" av Ines Idee i Växjösjöns lagun. Under år 2011 invigdes konstverket "Drinking tree" av Anna-Karin Arvidsson. Och året därefter (2012) invigdes "Shade of the Sun" av Roland Persson. Efter det blev det ett uppehåll på fem år innan konstverket "Pissed Elin" av Sarah Möller presenterades under 2017.

När ett nytt konstverk ska tas fram bjuds tre konstnärer in för att visa sitt bidrag till Växjö Art Site. Konstverken granskas därefter för att fastställa så att de håller den kvalitet som krävs. Växjöborna får sedan rösta fram de segrande verket. (Växjö kommun)

“Durus och Mollis” av Monika Gora 2008

“Spegelbollen” av Ines Idee 2010

“Drinking tree” av Anna-Karin Arvidsson 2011 Länk: © Anna-Karin Arvidsson/Bildupphovsrätt 2014

“In the shade of the Sun” av Roland Persson 2012 © Roland Persson/Bildupphovsrätt 2014

“Pissed Elin” av Sarah Möller 2017 © Sara Möller/Bildupphovsrätt 2017

“Alla är” av Torbjörn Johansson 2015 © Torbjörn Johansson/Bildupphovsrätt 2015

Källförteckning:

Växjö kommun (2018) *Hinderbana Kampaängen* <https://vaxjo.se/sidor/se-och-gora/spontanidrott-och-lek/hinderbana-kampaangen.html> [20180309]

Växjö kommun (2018) *Simhallen Aqua Mera* <https://vaxjo.se/sidor/se-och-gora/idrottsanlaggningar/simhallen-aqua-mera.html> [20180307]

Växjö kommun (2018) *Simning och bad* <https://vaxjo.se/sidor/se-och-gora/motion-och-friluftsliv/simning-och-bad.html> [20180308]

Växjö kommun *Naturkarta*

https://naturkartan.se/sv/vaxjo/search?utf8=%E2%9C%93&search%5Bquery%5D=&search%5Bplace%5D=&search%5Bguide_id%5D=64&search%5Baccessibility_types%5D%5B%5D=&search%5Bwheelchair_tested%5D=0&search%5Bactivity_types%5D%5B%5D=running&search%5Bactivity_types%5D%5B%5D=&search%5Bfacility_types%5D%5B%5D=&commit=Till%C3%A4mpa+filter [20180308]

Växjö kommun (2018) *Växjö Art Site* <https://vaxjo.se/sidor/se-och-gora/kultur-och-noje/konst-och-sevardheter/vaxjo-konsthall/offentlig-konst/konststrak/vaxjo-art-site.html> [20180309]
Växjö kommun <https://naturkartan.se/sv/vaxjo/vaxjosjon-runt> [20180307]

Vattenkvalitet och restaureringsprojekt

Växjösjön har under många år haft problem med att vara övergödd och har haft stor belastning av fosfor. Man har provat många olika metoder för att schakta bort bottensedimenten och få sjön mindre övergödd. Övergödningen har skett på grund av en överbelastning av näringsämnen, alltså finns det helt enkelt för mycket näring i Växjösjön så man måste reducera näringstillförseln. (Växjö kommun)

Metoder

- Harvmetoden/aluminiummetoden

En harv utrustad med slangar körs längs botten och luckrar upp bottensedimentet genom att blåsa ut aluminiumklorider.

- Muddring

Med muddring schaktar man bort bottensedimenten från sjön (näringsämnena).

- Leda ut vatten i laguner

Man bygger laguner vid Växjösjön där man sedan leder ut vatten från sjön för att minska gödningen.

- Leda in vatten från andra sjöar

Man leder in vatten från andra sjöar för att späda ut och rena sjön.

Växjösjöns vattenkvalité är inte ultimat. Sjöns ekologiska status är otillfredsställande och dess kemiska status uppnår ej god kvalitet. Sjön lider av flera miljöproblem och ligger i riskområdet för att inte uppnå en bra ekologisk eller kemisk status till år 2021 (Länsstyrelsen). Man har genomfört och genomför flertal åtgärder för att sjöns vattenstatus ska förbättras. Man har t.ex. redan förbättrat dagvattenreningen till Växjösjön och på så sätt minskat andelen kväve och fosfor i sjön. Detta har bidragit till att sjön under åren blivit allt mindre övergödd. Stora halter fosfor i vattnet bidrar till en kraftig algblooming och i sin tur till en övergödd sjö.

Idag så är Växjösjön mindre övergödd och det var betydligt värre för bara fem år sedan. Nu använder man lagunen intill Växjösjön som har fått i uppgift att samla upp det smutsiga dagvattnet. Tidigare rann dagvattnet rakt ut i sjön. (Andreas Hedrén)

Källförteckning:

Växjö kommun. (2018) *Åtgärdsstrategi för Växjösjöarna Etapp 1 av 3 (Undersökningar beslutsunderlag)*
https://www.vaxjo.se/download/18.59777ce315d3abb23513178f/1500369754089/%C3%85tg%C3%A4rdsstrategi%20f%C3%B6r%20V%C3%A4xj%C3%B6sj%C3%B6arna%20Etapp%201%20141030_del1.pdf [2018-06-12]
Länsstyrelsen. (2018) *Vatteninformationssystem Sverige - Växjösjön*
<http://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA26248924> [2018-02-15]
Andreas Hedrén sjömiljöansvarig Växjö kommun, intervju den 7 juni 2018